

DRUŽINSKI PRIJATELJ

peučno-zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.

Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Posamne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijat.“ v Rojanu pri Trstu, št. 3.

Poštno-hranilničnega računa št. 864.139.

Naročniki „Družinskega Prijatelja,“ izvolite storiti svojo dolžnost in poslati prav kmalu naročnino. Če ne morete plačati takoj, naznanite nam po dopisnici. Pridobivajte listu novih naročnikov!

Lucija.

(Spisala Mária Potoška.)

(Dalje.)

Jetničar je premeril Lucijo strogo od nog do glave, ter potem vprašal:

„Vaše ime?“

„Lucija Šerc.“

„Rojena ste?“

„Leta 187...“

„Kje?“

„V Poljanah.“

„Dobro, sedite in počakajte!“

Lucija se je ozrla ter opazivši ob steni klop, vbogala in sedla. Jetničar je pozvonil. Kmalo je vstopila postarna, odurna ženska ter obstala čakaje povelja na pragu. Jetničar ji je molče pokazal Lucijo. Starka jo je zaničljivo pogledala, in zopet odšla. Čez nekaj časa se je vrnila in osorno pozvala Lucijo:

„Pridite!“

Pokorno ji je sledila Lucija v sosednjo sobo. Ko sta vstopili, je zaklenila starka vrata in ji velela:

„Tu se preoblecite!“ Rekša ji je pokazala kup cunj ki so ležale sredi sobe na tleh.

„Preoblečem naj se, zakaj?“ drznila se je Lucija vprašati.

„Ne vprašujte, vbogajte!“ zadrla se je starka nad njo.

Luciji so stopile solze v oči, toda ker se je bala, da bi jo hudobna starka radi tega zasmehovala, sklonila se je ter jela med cunjami izbirati obleko, ki bi ji bila primerna. Solze so ji tekle po licu ter kapale na umazano in raztrgano jetniško obleko.

„No, ali bo skoraj kaj?“ godrnjala je starka nestrpo.

Lucija si je izmed cunj izbrala perilo in gornjo obleko, ki je bila narejena iz debele, sive raševine. Položila je obrano na stran ter se začela slačiti, a ko je videla, da se starka ne umakne, iz sobe, dejala je proseče:

„Prosim, bi li ne hoteli iti toliko časa ven, da se preoblečem?“

„Kaj še?!“ zagnala se je starka odurno, tu le se preoblečete, pred menoj; mar menite, da bomo še posebne toaletne sobe imeli za Vas, ha?!“

Vsaka beseda se je zasadila nesrečni Luciji ka or nož v srce, toda ni se upala več ugovarjati starki ter se je kolikor mogoče naglo preoblekla.

Starka jo je peljala nato nazaj v jetničarjevo sobo ter odšla. Jetničar je zopet pozvonil. Kmalo je vstopil neki nadpaznik ter obstal na pragu. Lucija se je boječe ozrla nanj. Bil je velik mož, krepke postave, iz očij mu je sijala hudobnost, dolge črne brke pod nosom so delale njegov obraz še strašnejši.

Bil je pa tudi v resnici hudoben, ta nadpaznik Seljan; njegovo največje veselje je bilo, mučiti uboge jetnike, porabil je vsako najmanjšo priliko, ter je, kjer se je le dalo, preskrbel jetnikom še posebne kazni: temnico, post ali trdo ležišče. Zato so jetniki trepetali pred njim ter ga na tihem sovražili in preklinjali.

„Seljan!“ obrnil se je jetničar k njemu, „peljite jetnico v preiskovalno celico št. 173“

Prihodnja številka izide 10. februarja.

Nadpaznik je molče položil roko na čepico, poklonil se jetničarju ter dejal Luciji:

„Za menoj!“

Tiho je šla nesrečnica pred nadpaznikom, ki je rožljaje s ključi trdo stopal za njo. Prišla sta do velikih železnih vrat, katere je Seljan odklenil ter zaklenil zopet za seboj. Šla sta dalje po dolgem, ozkem hodniku in glasno so odmevali kcraki po kamenitem tlaku; na obeh straneh hodnikā so bile jetniške celice, kakor je bilo soditi po močnih, z železjem okovanih vratih. Nadpaznik je vodil Lucijo vedno dalje, v prvo, drugo in tretje nadstropje; tu sta se vstavila. Iz stražniške sobe je izstopil drug paznik, kateremu je Seljan izročil jetnico.

„Celica št. 173.“ zamrmral je še ter se vrnil. Luciji so se šibile noge. „Moj Bog, moj Bog!“ vzdihovala je v srcu, „pomagaj, reši me!“ Paznik jo je vodil po dolgem hodniku ter slednjič obstal pred malimi vrati št. 173. Hrešče je zaškripala ključavnica in vrata so se odprla. Luciji je za hip zastala noga, a naglo se je ojačila ter vstopila: zdelo se ji je kakor da prestopa prag v novo življenje — v življenje sramote in brezmejnega trpljenja. Srce ji je bilo od silne bolesti kakor otrpnjeno, oko ji je bilo suho.

„Največja bolest in največje veselje se izražata v solzah,“ pravi stara prislovica, ki pa vendar ni povsem resnična. Ko omedleva duša pod težo trpljenja in bolesti, tedaj ostane oko navadno suho. Paznik je vrata celice zopet skrbno zaklenil ter odšel. Nemo se je naslonila Lucija na steno in srce ji je hotelo počiti od tuge in bolesti. Pokrila je obraz z rokama ter se zgrudila na kolena. Skozi majhno, pod stropom celice narejeno in omreženo okno, zrl so žarki zahajajočega solnca v celico ter poigrali na bledem obličju nesrečne Lucije! — Solnce, žarko, jasno solnce, ne moreš li prodreti s svojimi žarki v srce nesrečne jetnice ter razjasniti temo bolesti in obupa?! — Ko se je Lucija zopet zavedla je bilo že polmračno. Vstala je ter sedla na stol poleg majhne mizice. Počasi se je spomnila vseh dogodkov minolega dneva.

„Kako je prišel oni dragoceni lišp med njeno obleko?“ to je bilo vprašanje, od katerega je bila odvisna njena čast in vsa njena bodočnost. „Kaj bode zmenoj?“ povpraševala se je strahoma.

Tu začuje trde korake, ključ zaškriplje in v celico stopi nadpaznik Seljan.

„No, ali si se že nakisala?“ vpraša, surovo se krohotaje jetnico — imel je navado, da je tikal vse jetnike.

„Jokati tu ne pomaga, prej bi bila pametna!“

Neki kaznjeneč je med tem prinesel skledico močnate juhe ter jo postavil pred Lucijo.

„Zajemi, boš videla, kako diši naša juha,“ pravi Seljan, hudobno se smeje

„Ne bom!“ odvrne Lucija kratko.

„Ne boš? No, le počakaj; še premalo ti bo; ko boš par mesecev tukaj, ti bode ugajala tudi tukajšnja hrana.“

„Par mesecev? Saj vendar nisem obsojena?“

„Ne, obsojena še nisi, pa bodeš gotovo!“ odvrnil je Seljan škodoželjno ter zaklenivši vrata odšel.

Lucija se ni niti dotaknila prinesene večerje, naslonila se je na mizo ter nemo strmela pred se. Tu začuje v sosednji celici govorjenje. Bilo je očitvidno več jetnic skupaj, kajti čuli so se razni glasovi.

„Seljan je odšel, sedaj ne pride tako kmalo nazaj, dajte, zapojmo!“ dejala je jedna kaznjenk.

„Dobro, pa dajmo, toda katero?“

„Dajmo tisto:“

Celica, celica mala,
jetnika žalosten stan“

„Ne, ne, raje ono:“

Ko bi moja mam'ca znali“

„Dobro, tisto, tisto“ pritrjevalo je več glasov, in koj nato je zadonela poluglasno v tiho noč ona:

Ko bi moja mam'ca znali,
kako zdaj meni se godi,
bi me bili utopili
v moji prvi kopelji“

Bolestno so trepetali glasovi pojočih; v teh priprostih besedah se je izražala vsa bolest, ki je polnila njihove duše.

Še so pojemaje doneli tožni glasovi ko se po hodniku začujejo nagli, trdi koraki, ključ je zarožljaj, in koj nato se je začul Seljanov osorni glas:

„Vražje babe, ali ne bo miru?! Spat! Katera se mi le še gane, bo imela jutri post!“ Jetnice so molčale, Seljan je še nekaj časa godrnjal in preklinjal, potem pa je zaklenil vrata ter odšel. Nekaj časa je bilo vse tiho, toda kmalu se je zopet čulo šepetanje, a tako lahno, da ni bilo mogoče razumeti niti besedice. Lucija je naslonila glavo na zid ter poslušala. Kmalu je spoznala, da jetnice v sosednji celici molijo rožni venec. Tedaj je pokleknila tudi ona ter opravila večerno molitev. Kako dolgo že ni tako iskreno in pobožno molila kot nocoj! Srce človeško pozabi v sreči mnogokrat na svojega Gospoda in Stvarnika in še le v nesreči, ko ni več druge pomoči, se zateče zopet k Očetu, prosič Ga podpore. Po prestanih duševnih mukah preteklega dne se je čutila Lucija silno utrujena; komaj je legla na trdo slamnico, objel jo je blagodejen spanec.

(Dalje prihodnjič.)

Makedonski junak.

(Speval — Zvonimir [Masle].)

Divjal je boj, divjal grozno
je pozno v noč —
zverine turške ljuto so
izlile moč:
pepel je vas, ljudje pepel,
vali se dim —
obraz je lunin prebledel,
junaki ž njim —
saj, kogar plamen ni dobil,
ga strl je meč,
da v grozni se bolesti vil
je krvaveč,
in kogar kroglja ali meč
prodril še ni,
ugrabil ga je vrag besneč
in zvil z vezmi,
in kdor še Turku je ušel,
bežeč v gore,
v bolesti bridki je žarel
in lil solze. — — —
Jetnike zvezane v gozdič,
sovrage je gnal,
in puška mu je bila bič
in samopal,*)
da srčna in telesna bol
iz dna gorjá
poslala je v goré in v dol
dovolj vpitjá . . .
Privезal matere Turčin
ob debela je,
nasproti njim na tak način
otroke vse;
otroke mučil je tako
jim pred očmi,
da le povečal bol srčno
je materi:
res, jedna izblaznela je
bolestna vsa,
a druge so umirale
trpinčenja . . .!

Na krik in vik je spel junak
srdit, žareč,
zakrival mu je nočni mrak
krvavi meč
prepozno že —
že žrtve so v krvi strašno
umirale! — — —
Zablisnil mu v očeh je žar
kot dan svetla,
zasukal meč je na udar,
da bi oral,
in tolklo je kot kladivo
srce vsled ran:
premagal Turek ga ne bo,
ves trud zaman!
junaško v boj ga je pozval
na bridki meč,
sovrage pa se je nanj zagnal
smejoč, preteč . . .

Obkrožil ga je hipoma
ves vražji roj,
podrl ga je besno na tla —
končan je boj . . .!
Glušéči tresk — je stresel svet.
vse razvetlil!
raztrgan roj kot ničén cvet
je v krvi lil . . .
raztrgan ž njim je bil junak
v tisoči del;
ni dal miru mu tihi mrak,
dokler ni šel —
dokler obleke dinamit
mu ni težil
in Turkom ni v osv to — skrit
se razstrel l. — — —
Zakurjen, ogenj je gasnil,
umolknil stok —
tožno je lunin svit bledil
krvi potok. — — —

Še križ lesen tu ne stoji,
kjer mrtvi spe,
saj groba niti bilo ni —
le vrh zemlje!
k počitku večnemu zapel
duhovnik ni —
pač nekaj krokarskih krdel
pogrebci ti! —
Kdo ve, če bo grobišče to
pač žilo mir . . .?
kjer nekdanj tekél je grozno
krvavi vir,
saj turški prah bo vedno klet
do pekla gnil,
a makedonski bode svet
do neba vzkli! —
Zatuli z vrhov, vihre strah,
na naša tla,
odnesi kleti turški prah
na dno mo ja!
Potem bo seme — naša kri
in prah naš svet,
iz njega pa vzbrsti, vzkali —
svobode cvet!

TAŠČICA.

(Obraz iz narave. — Spisal: Lj. Š.)

Na vrtičku pod mojim stanovanjem rastejo različna drevesca, katere sem skrbno nasadil v svojo radost in veselje. Vse leto mi ne manjka v vrtičku krilatih ptičkov, a najljubša mi je bila to jesen mala, temnorudeča taščica. Skakljala je po vseh drevescih in iskala, da-li se ni skrli kje kak črvček, pajek ali muha. Veliki njeni očesci ste zapazili takoj vsako živalico, katera bi mogla škodovati mojim nasadom. Vesel, živahen, ljubeznjiv gost! —

Prisel je hud, jesenski mráz. Čez dan sem odprl okna svojega stanovanja in je proti ve-

*) samokres.

čeru zaprl. Nisem pa vedel, da sem zaprl tudi ljubljeno taščico. Prišla je skozi odprto okno, polovila ondi nadležne muhe ter se spravila na omaro spat, kakor domačinka. Drugo jutro jo najdem v sobi, vjamem ter izpustim v rastlinjak, kjer prezimujejo moje cvetlice in zelena drevesca. Taščica je našla tu bogat plen. Ko so namreč muhe čutile mráz, so se spravile v moj topli rastlinjak ter tamkaj poltavale po cveticah in drevescih. To je bilo zanjo veselje! V dveh dneh mi je polovila vse muhe. Prišlo pa je zopet toplo vreme in tička sem izpustil. Če u, sem si mislil, naj bi bila zaprta moja taščica, ko je tako prijetno zunaj; saj bo vseeno še prihajala na vrtiček kot prava domačinka. In res je bilo tako! Veseli ptiček je priskakljajl skoro vsak dan po vrtcu, išoč raznotere golazni in mojega daru mu tudi ni nedostajalo. —

Drugi dan letošnjega leta je bil hud. Zmrzavalo je vse vprek. „Ubogi ljudje, ki nimajo gorke obleke, uboge živalice, posebno drobni ptički, ki si morajo vsak dan sproti iskati živča v hudi, kruti zimi!“ Tako sem si mislil ter se spomnil svoje ljubeznjive taščice. Kolikokrat sem pogledal na vrtec, da li je kje ter morebiti išče zopet zavetja? Kako rad bi ji bil odprl okno ter jo vzel v gorko stanovanje, a okna odpreti ni bilo mogoče, burja bi je bila zaloputnila in pobila vse šipe. Uboga taščica moja, koliko mraza boš pač užila v tej mrzli, mrzli noči! —

Ni je bilo nikjer; mislil sem, da je našla drugje zavetje, da si ogreje svoj tenki životek, ter čez nekaj dni zopet veselo priskače na moj vrtec.

Našla je zavetje. V mojem vrtcu je bilo nekaj koruzne slame in starih vreč, s katerimi sem zavaroval nežnejša drevesca pred hudim mrazom. Tam se je nastanila ono ledeno mrzlo noč. Ali, oh, zima je bila vse prehuda, jedi nikake, vse je bilo trdo kakor rog in voda je bila vsa zamrznjena; ne jedi, ne pijače, ne gorkote — moja taščica je — zmrznila. Drobni ptiček je podlegel pred kruto zimo!

Zopet je zasijalo čez nekaj dni veselo solnce, mráz je pojenjal, in odvil sem drevesce, da pogledam, je-li kaj trpelo od mraza. Vzajem proč koruznico, odvijem vrečo, in glej, iz tega zamota mi pade mrtva moja taščica! Kako žalosten sem bil takrat! Moj priljubljeni ptiček leži pred menoj mrtev; životek ves premrt, od lakote, žeje in mraza skončan! Uboga moja taščica!

Pod najlepšo cvetlico, „Kraljico mojega vrta“, sem sedaj zagrebel mrtvo taščico. Drobno

njeno telesce naj počiva pod onim debelcem, po katerem je tako radostno skakljalo v dnevih solnčne in tople jeseni. —

Alkoholizem in njegove zle posledice.

Spisal — Gojmir.

(Dalje.)

III.

Grozne in neštivilne so posledice alkohola za človeško družbo, ker uničuje alkohol, dasi navadno polagoma, pred vsem človeško telo in provzročuje razne bolezni. Dalje vpliva alkohol škodljivo na duha in na vse njegovo delovanje. Dоследno se kaže škodljiv vpliv nezmernosti v moralnem ali nra-nem življenju, kar je vzrok neštivilnim pregreham in hudobijam. Konečno je alkohol kriv, da se manjša blagostanje, da gre gospodarstvo rakovo pot, da izginja sreča in mir v družinah in da se zanemarja vzgoja otrok.

Prva slaba posledica alkohola je torej ta, da alkohol polagoma vgonablja človeško telo in provzroča razne bolezni. Slišali smo že o alkoholu, da vleče prav rad vlago vase. Kako je torej mogočo, da ne bi slabo vplival na telo? Ne le, da odjemlje želodcu potrebnih sokov, ki vzdržujejo rast in obstoj telesa, ampak mu ožge in oslabi polagoma vse zlahtnejše notranje dele. Iz želodca pride alkohol v krvne žilice, ki ga hitro spravijo v vse dele telesa. Tako pride v dotiko z najzlahtnejšimi deli telesa, ki so pa proti alkoholu zelo občutljivi in ki se kaj kmalu pokvarijo, ako prihajajo, prepogostoma ž njim v dotiko.

Navadna bolezen, ki jo povzroča alkohol, je kronični alkoholizem ali trajno zastrupljenje. Ta bolezen začinja s tem, da se napravi v želodcu hud katar ali vodenica. Neredkokrat zadene takega reveža smrtna kap, ker mu počí kaka žila. Tako umre še pred časom in zapusti nepreskrbljeno družino v največji revščini.

Pa alkohol ne povzroča le bolezni, ampak stori tudi, da so alkoholisti ali tisti, ki nezmerno uživajo alkoholne pijače, v večji meri podvrženi nalezljivim boleznim, kakor na primer kugi in tifusu. Računi se, da po pljučnici umre vsak 8. do 10. nepijanec, medtem, ko ni možno pri tej bolezni rešiti niti vsakega tretjega pijanca.

Še hujši je upliv alkohola na duha in pamet človeka. Nepretrgano uživanje alkohola v malo večjih količinah nareja človeka lenega in ga navaja na postopanje, tako, da mu ne diši več nobeno delo. Razum otumni in ne more več dobro razsojati.

O tem nam priča del našega dijaštva, ki vporablja svojo takozvano akademično (visokošolsko) svobodo v to, da popiva in tako zgublja

dragoceni čas, ki bi ga moralo vporabiti za učenje. Seveda, s težko glavo ni možno učiti se in zato vidimo žalostno dejstvo, da nekateri zapravljajo leta in leta. Mnogi, v katere je stavil narod ves svoj up, obesijo šolo na klin in vstopijo v kako navadno službo, samo da se preživé. Seveda niso, vsi taki, a, žalibog, jih je še precej.

Alkohol razburi sicer domišljijo, a resnica je, da človeški razum toliko lažje in s tem večjim vspedom deluje, čim manj ga ovira alkohol. Slavnemu iznajditelju Edisonu je pripisal zdravnik v neki bolezni vino kot zdravilo. A kmalu je zapazil Edison, da ne more več tako lahko reševati nalog, s katerimi se je bavil, in od tedaj ni več pokusil vina. Tudi tiskarji in stavci sami priznavajo, da so ob ponedeljkih mnogo več raztreseni in da napravijo mnogo več tiskovnih napak, nego druge dneve.

Najhujše žrtve nezmernega uživanja alkohola so pa brezdvomno revčki po norišnicah. Ako vprašate v kaki norišnici po vzroku, zakaj se je tem nesrečnim ljudem zmešala pamet, vam odgovorijo, da jih je zblaznelo dve tretjini le radi alkohola. Po večjih mestih so žrtve še večje, ker zblazni vsak tretji radi opojnih pijač.

Da je res alkohol glavni vzrok blaznosti, o tem nam priča Švedska dežela. Prepričali so se namreč, da je 1830. leta zblaznel vsak tretji človek zaradi alkohola, ker je prišlo tistega leta po 46 litrov žganja na vsakega prebivalca. 1890. leta pa, ko je prišlo na vsakega človeka le po 7 litrov žganja, je zblaznel le vsaki 20. radi alkohola.

Strašna je zares usoda blaznega. Nekateri norci so kakor neumna živina, vedno bi spali, ne zinejo niti besedice, pozabijo na vse in jih treba pitati v pravem pomenu besede, da ostanejo živi.

Drugi so zelo otročji vedno blebetajo in si domišlja o največje neumnosti, hudobni so in ne poznajo snage, tako da je treba res velikega potrpljenja tistim, ki jih nadzorujejo.

Druge zopet mučijo grozni krči, da telebnjo na tla kot snopje, trga jih po glavi, da vpijejo od groznilih bolečin.

Še večji reveži so tisti norci, ki jih tare obup in žalost in ki se nikakor ne dajo vtolažiti. Povsod vidijo sovražnike, hudiče, orožnike, ali slišjo jok svojih otrok. Vsaka jed jim je zastrupljena in vedno čakajo priložnosti ko jih nikdo ne nadzoruje, da kojega ranijo, ali umorijo, ali da vbežijo.

Skoraj bi se moral človek smejeti, ko vidi norca kako dela noč in dan, maha z rokami po zraku, vpije in ukazuje, raznaša razne stvari, išče in teče, dokler se ne utrují.

Slednjič so norci, katere srbi in praska po životu. Ti nesrečneži vidijo cele procesije živali,

mačke, žabe, rake in druge živali, ki jim lazijo po životu, jih glodajo, grizejo in pikajo. Samega strahu bi radi zbežali, a ker ne morejo, rjovejo in tulijo.

To so torej posledice in „vspehi“ pijančevanja in nezmernosti. Kdor še ni videl teh žrtev, si ne more predstavljati, koliko trpijo. Gotovo bi ne bili ti nesrečni in pomilovanja vredni ljudje nikdar pokusili alkohola, ako bi vedeli poprej, kako žalostna in obupna bodočnost jih čaka!

A naše potovanje po tem širnem morju gorja, ki ga povzroca alkohol še dolgo ni dovršeno, ker nas čaka še mnoga bridka prevara.

IV.

Omeni smo že poprej, da vpliva alkohol škodljivo na moralno ali нравno življenje, ker je vzrok neštevilnih pregreh in hudobij. Nezmerno uživanje opojnih pijač posurovlja srce in vzbuja čutnost in slabo poželjenje. Ni čuda torej, da človek v takem stanju lahko posade v pregrehe, ki bi se jih trezen sramoval.

Ako je že trezen in zdržljiv človek vedno v nevarnosti, da se lahko pregreši, ker ga v to vabijo slabi vzgledi in njegova pokvarjena narava, kaj rečemo šele o pijancu, ki nima več v oblasti s ojih cutov in kateremu pólje vroča kri vedno živahnejše po žilah?

Ljudje imajo jako čudne pojme o pijančevanju, ker mislijo, da to ni nič slabega: da se le dobro naspiš, pa je zopet vse pri starem. A ne vedo tega, da pijančevanje ni le po naravnem, ampak tudi po božjem zakonu prepovedano, ker spada med grehe nezmernosti in požrešnosti. Tukaj se vidi jasno velika zaslepljenost, ki jo povzroča nezmernost!

Vsaki dan čujemo ali beremo o velikih hudodelstvih. Ta se je umoril, drugi je zažgal hišo svojemu sosedu, zopet tretji je ubil v prepiru svojega prijatelja, ali pa je poveril veliko svoto denarja. Posebno ob sobotah, nedeljah in ponedeljkih so pretepi in ubojstva na dnevnem redu. Zakaj baš ob teh dnevih? Ker se prav tedaj največ popiva in zapravlja po gostilnah trdo prisluženi denar, medtem, ko strada doma uboga družina.

Kaj je privedlo toliko in toliko hudodelcev do tega, da ječijo leta in leta za omreženim oknom kakega zopora? Edino le alkohol. Saj pij n človek ni izbirčen v svojih sredstvih, kadar mu vzkipi jeza ali strast: rani, ubija in posiljuje brez premisleka.

Natančni zapisniki kažejo, da je pri 100 hudodelstvih 70 – 80 slučajev, ki jih je zakrivil alkohol. Število zločinov raste in pada v posameznih deželah natanko z množino povžitega alkohola, posebno žganja.

Očividni dokaz tej resnici imamo v Irski deželi na Angleškem, kjer se je popilo poprej ogromno število: 55 milijonov litrov žganja. Ali ko je začel neki redovnik s križem v roki potovati od kraja do kraja in odvracati ljudi od pijančevanja tako, da je v 12 letih pridobil 2 milijona Ircev za svojo stvar, se je zmanjšalo to ogromno število na 24 milijonov litrov. S tem se se je pa tudi znižalo število kaznovanj; medtem ko je bilo kaznovanih poprej okolo 64.000 hudodelcev, se je pozneje znižalo to število na 47.000. To je očividni dokaz, da je zmanjšanje popivanja znižalo tudi število hu odelstev.

Na Svedskem je prišlo 1830. leta na vsakega človeka 46 litrov žganja, a radi tega se je istega leta izvršilo tudi 59 umorov in 2281 tatvin. 1875. leta je prišlo na vsakega človeka le 10 litrov žganja, a se je izvršilo le 18 umorov in 1871 tatvin. Zopet jasen dokaz za našo trditev, da je namreč alkohol v največ slučajih glavni povzročitelj vseh hudodelstev. (Konec prihod.)

Mladi gospodarji, poprimite se sadjarstva!

(Spisal Števo E...)

Imaš kako prazno mesto,
naj bo v vrtu al' za cesto,
sadno drevce tja posadi,
bod' v jeseni al' spomladi. —
Drevec tebi v zahvalo,
žlahno sadje bode dalo,
če pa Tebi ne bi zorelo,
ime tvoje bo slovela.

Burton pl. Ripšel.

Kdor ljubi svojo domovino, želi, da bi bila lepa in bogata. Prirodne lepote, s kojimi je Bog tako bogato obdaril naš svet, že same slavijo našo zemljo. To nam spričujejo množice tujcev, ki obiskujejo vsako leto naše planine. Res, komu ne utriplje ves lja srce, če vidi, da se ljudje, ki so že videli mnogo lepšega na svetu, divijo našim goram in dolinam. A to so le prirodne lepote, lepote, ki nam jih je podarila dobrota božja.

Ali bi se ne dala še povečati lepota našega sveta tudi z delom naših rok? Mnogo se je pisalo in priporočalo zadnji čas umno sadjerejstvo; in res so se nekateri jako vspešno poprijeli te prekernostne gospodarske panoge. To nam je pokazala sadna razstava v Radovljici. Mnogo gospodarjev se je v minolem letu prepričalo, kako koristna nam je sadjereja. Žal, da se med ljudstvom tako malo skrbi za njo. Ko sad dozori, no, toliko se že vsak potruži, da drevo strese, pozneje pa se ne meni več za isto. „Saj samo rodi, saj ni treba tistih neumnih ceremonij, ki jih sosedje počenjajo i. t. d.“ Nič se ne spremeni, da bi drevo na zimo gnojil, snažil in zavaroval proti zajcem. Če pa vidi potem v jeseni sosedovo jablan bolj polno, in če vidi tam lepše sadje, pa tarna: Uh, to mi je „narejeno!“ kaj sem grešil, da me Bog tako

kaznuje? Spomladi pa ni hotel posnemati umnega sosedu. Žalostno je videti kje ob potu kriva in z mahom obraščena drevesa. Splošno se naše ljudstvo premalo zaveda te koristi. Naši starejši gospodarji se neradi lotijo saditi mladih drevesc,

Zebe me!

češ, saj jaz ne bom imel nikake koristi od tega truda. Ne pomislijo pa, da bi s tem veliko pomnožili dedščino svojemu sinu.

Zato pa, mladeniči, na noge; zdaj je čas, ko smo še mladi, kajti: jabolane hruške in druge cepé, cepi v m l a d o s t i za stare zobé. Če nimajo naši očetje sami poguma, nam bodo gotovo dovolili prazne prostorčke ob potih in drugod; saj se da vsak prostor vporabiti. Sedaj ob pustih zimskih dneh, ko bo več časa, se lahko jame skopljejo in spomladi se pa nasadi. Seveda moraš saditi požlahtnena, lepa drevesca, ker divjake saditi in cepiti ti ne bo svetoval noben umen sadjerejec. Saj se dandanes lahko dobé lepa drevesca. Gospodarska zveza v Ljubljani tudi posreduje v tem oziru.

Žalostno je res videti, kako malo cenijo nekateri ljudje sadno drevje.

Pri nas je bil kmet, Klanšček se je pisal. Podedoval je po očetu lepo posestvo, ki je imelo tem večjo vrednost, ker je bilo zasajenega mnogo sadnega drevja. A mož je ni znal ceniti. Po zimi, ko mu je zmanjkalo drv, pa aló, kar sekiro v roko in naš sadno drevje. V malo letih je nepredvidnež unčil lep sadovnjak. Uničen mu je bil glavni vir dohodkov. To je spoznal, a prepozno. Boben je zapel kmalu. Klanšček je šel za hlapca, žena in otroci pa, — Bog vas obvaruj — kamor je kdo mogel. To je jedna sličica izmed mnogih.

Drugače pa je delal Gorenjev Martine. V svoji mladosti je pasel svinjo, pa vedno hodil z rovnico po gozdu; vsak lep divjak, ki ga je našel, je lepo izkopal in vsadil doma. Tako je s časom izkoristil vsak prostorček. In letos? Star je že Martine, a ko je gledal šibeča se drevesa, in poslušal občudovanje sosodov, tedaj se je pomladil. Mnogokrat je že pravil, da mu je sadno drevje delalo največje veselje na svetu. In ko sedi kako uedeljo popoldan z znancem na vrtu pri poličku sadjevca, se rad pobaha: „To je moja zasluga, ta vrt, he!“

Kateri izmed teh dveh kmetov uživa veseljšo starost?

Posnemajmo toraj, slovenski mladeniči, Martina in na delo, dokler je čas. Potem bodo izginile one puste goličave in prazni prostori ob potih, ki tako kazijo našo zemljo. Ptujec pa, ki bo prišel mimo, se bo ustavil začuden in vzkliknil: „Slovenski svet, ti si krasan!“ Mi pa bomo, ponosneje še kot sedaj dostavili: „In ta lep svet ta krasna zemlja, je naši domovina!“

Domači zdravnik.

Nič prav dobro se ne počutim.

Kri v želodecu in splošno slabo počutje zdravš s tem, da izpiješ pred zajuterkom in predno ležeš k počitku kozarec vode, kateri si primešal soka pol pomaranče. — Nekateri pijejo to vodo prav toplo.

Če te zebe v noge

in imaš pretesne čevlje, vedi, da so tesni čevlji vzrok. Torej proč s tesnimi in ozkimi in spicastimi čevlji.

Kako režeš nohte na nogi?

Nikdar ne smeš odrezati nohtov okolo in okolo, temveč ravno le spredaj; posebno velja to pri palcu, ker je sicer nevarnost, da začnejo okolo in okolo obrezani nohti rasti v meso.

Kaj pravi politika?

Avstrija. Državni zbor. Dne 24. t. m. je imel naš državni zbor zopet svojo sejo. Novi ministerski predsednik baron Gautsch je povedal svoj program. Izrazil je upanje, da bo zbornica mirno delovala, ker to zahtevata ljudstvo in pa interes zbornice same. Ker le delujoč parlament je zadostno protitežje proti Ogrom, ki bi radi komandirali tudi Avstriji in ker le delujoč parlament mora rešiti češko-nemški spor. Važna je v tem oziru ministrova izjava, ki pravi, da si vlada pri akciji za češko-nemško spravo pritezuje tudi samostojne odločitve. S to izjavo je stopila sedanja vlada v nasprotje s Körberjem, ki ni hotel nič storti v pomirjenje Čehov brez dovoljenja Nemcev. Če ne ostanejo te besede samo besede, je s tem odpravljena velika ovira na potu sprave med narodi v Avstriji. Dalje je obljubil Gautsch popolno pravičnost in neprestrašnost in da bo izkušal ustreči vsem opravičenim zahtevam raznih narodov ter doseči delavnost vseh deželnih zborov. Vlada bo podpirala tudi zahteve delavskih slojev. Te besede ne zvenijo neprijetno, prašanje je le, če bo Gautsch tudi izvel ta svoj program. Čehi niso začeli z obstrukcijo ker hočejo počakati da lepim besedam sledijo lepa dejanja. — Med slovenskimi listi se je bil unel nepotreben prepir zaradi sedeža slov vseučilišča. Upamo pa, da bodo umirile najnovejše vesti razdražene duhove. Te vesti namreč pravijo, da se je razpravljalo v skupni seji češkega kluba in „Slovanske zveze“ o slovenskem vseučilišču v Ljubljani. Dr. Šusteršič je prašal Čeha, če so pripravljeni do skrajnosti podpirati slov. zahtevo, na kar so Čehi odgovorili, da naj se Slovenci zanesemo na nje kakor na svoje brate. „Slov. zveža“ je zato izrekla Šusteršiču zahvalo. V tej zvezi pa so tudi pvi-morski poslanci, zato upamo, da se bo v slučaju rešilo prašanje laške in slov. univerze tako, da bodo zadovoljni kranjski in primorski Slovani. — Na Ogrskem je hud voliven boj. Tekla je že kri; več oseb je ubitih, mnogo vanjenih. Na Ogrsko so morali poslati še celo vojake iz Avstrije, da bodo skrbeli za red. — Kakor smo že javili, je Avstrija pomnožila svoje vojaštvo ob laški meji in sicer za 3—4000 mož. Italijani so strašno razburjeni. Avstrijski vladni list jih sicer tolaži, da se jim ni treba nič bati, a nam se vendar zdi, da stvar ni tako nadolžna. Italijani imajo mnogo grehov na duši proti Avstriji.

Rusija. Žalostna poročila prihajajo iz te slov. države. Sami smo Slovani in poznamo dobro slovansko naravo, zato pa kar ne moremo verjeti, da bi bilo vse res, kar pišejo listi. Delavci vseh večjih tovarn v Peterburgu so ustavili delo, da bi izsi-

Kupujte narodni kolek!

lili od svojih gospodarjev zboljšanje svojega položaja. Ker pa gospodarji niso ugodili njihovim zahtevam, so se hoteli delavci obrniti naravnost na carja, ker uradništvu ne zaupajo.

Hoteli so priti do carske palače in izročiti carju spomenico, v kateri pa zahtevajo razun družega tudi političnih pravic, svobode in ustave.

Iz teh zahtev se razvidi, da so nezadovoljnost med delavci izrabili ruski revolucionarji, da bi potem delavcev prišli do svojih ciljev.

Mehki car Nikolaj se je dal pregovoriti, da se ni pokazal svojemu ljudstvu in se je rajši umaknil. To je rodilo gorje.

Ko so hoteli v nedeljo delavci z duhovnikom Gaponom na čelu priti pred carsko palačo, so se jim ustavili vojaki. Prišlo je do spopada in po petroburških ulicah je tekla kri. Groza, ko brat strelja na brata! Vlada sama priznava, da je več sto mrtvih! Nad Peterburgom je proglašeno obsedno stanje. Upor pa še ni udušen, ampak se širi tudi po drugih mestih. Radi priznavamo, da so krivi tudi vnanji sovražniki Rusije, ki podpihujejo gotove sloje k upor ali vendar mislimo, da so zlasti visoki uradniki in visoki krogi mnogo temu krivi in da bi zgrešili zločinstvo, če bi jih hoteli opravičevati. Bog daj Rusiji moč, da prestane to težko notranjo bolezen.

Balkan. Za Bolgarijo dobijo na Nemškem novih topov za 100 baterij. Tudi Srbija boče porabiti večji del novega posojila za novo oboroženje. Knez Ferdinand je baje rekel, da bodo na spomlad govorili kanoni na Balkanu, zato pa tudi Turčija pomnožuje svoje čete. Čas bi bil, da rešijo enkrat Macedonce turškega jama.

Francoska. Combes je torej odstopil. Novo ministrstvo je sestavil sedanji finančni minister Rouvier. — Predsedniku Loubetu je umrla mati.

Nemško. V velikih premogokopih ob Ruri je splošna stavka. Med stavkujočimi je tudi mnogo Slovencev. Mir se ni kalil. Simpatije vseh so na strani delavcev proti kapitalistem.

Vojska. Najzanimivejši dogodek iz zadnjega časa je, da se je pokazal nenadoma za hrbtom Japoncev pri Inkavu oddelek kozakov pod vodstvom slavnega generala Mišenka, ki je pobil in ujel mnogo Japoncev, razdril 500 m. železnice, podrl en most in vzel mnogo vojnih potrebščin. Pred japonsko premočjo so se potem vrnili kozaki v polnem redu — Roždestvenski čaka na Madagaskarju pojačenja. Sicer ni posebnih novic iz bojišča.

Koledarček.

Januar.

29. IV. nedelja po sv. treh kraljih. (Evangelj: Jezus pomiri vihar na morju.) Frančišek Sal., škof. cerkv. uč. — 30. ponedeljek. Martina, dev. — 31. torek. Peter iz Nole, spoz.; Marcela vdova.

Februar

ima 28 dni. Dan raste za 1 uro 23' 4" — 1. sredo. Ignacij škof muč; Efreem. cerkv. uč. — 2. četrtek. **Svečnica. Darovanje Gospodovo.** (Evangelj: Marija daruje Jezusa v templju. Simeon prerokuje.) Ta praznik se blagoslovijo sveče in je procesija s prižganimi svečami. — 3. petek. Blaž, škof. Je patron proti boleznim v gr u. Oskar, škof. — 4. sobota. Andrej Korzini, škof; Veronika, dev. — Dne 1. feb. izide solnce ob 7 uri 29', zaide pa ob 5 uri 11. Dan je dolg 9 ur 42'. — Dne 4. feb. je mlaj ob 12 uri 12' 54" o polnoči. Če smemo verovati ključu, bomo imeli dež in sneg.

5. V. nedelja po sv. treh kraljih. (Evangelj: Prilika o pšenici in ljuliki.) Agata, dev. muč.; japonski mučenci. 6. ponedeljek. Doroteja, dev. muč.; Anastazija, dev.; Til, škof. — 7. torek. Romuald, opat; Rihard, kralj. — 8. sredo. Janez Mat., spozn. — 9. četrtek. Apolonija, dev. muč.; Paulin, oglejski patrijarh. — 10. petek. Elizabeta, mati sv. Janeza Krst.; Školastika dev.; Viljem, pušč. — 11. sobota. 7 ustanovnikov reda Servitov; Adolf škof; Deziderij (Željko.)

Danes vziđe solnce ob 7 uri 15', zaide pa ob 5 uri 25'. Dan je dolg 10 ur. 10'.

NOVICE.

(† **Monsignor Frančišek Čebular.**) Iz Zatičine na Dol njskem nam je došla v soboto tužna vest, da je istega dne (21. t. m.) mirno v Gospodu zaspal preč. monsignor Frančišek Čebular, vpo-kojeni dekan in častni kanonik tržaškega kapi- telja. Pokojnik je služboval v tržaški škofiji nad 50 let, zadnjih 24 let kot župnik-dekan na Opči- nah. Predlanskem je stopil v zasluženi pokoj, ki ga pa ni vžival dolgo. Dočakal je visoko starost 80 let. Naj počiva v Gospodu!

(V **Branici**) je umrl 13. t. m. tamošnji ku- rat velič. g. Kristijan Stibilj v 34. letu svoje dobe. Večna luč naj mu sveti!

(**Blaženi Marko Križevčanin.**) V nedeljo 15. t. m. je bil v Rimu slovesno proglašen blaženim Hrvat Marko iz Križevcev. Nadejamo se, da nam bo možno v prihodnji številki podati našim ce- njenim citateljem kaj več podatkov iz njegovega življenja.

(**Proglašenje blaženim Pija IX.**) Londonski list Catholic Herald* zatrjuje, da se v Vatikanu dela na to, da bi se proglasilo blaženim papeža Pija IX. V to svrhu da se še zbirajo tozadevne listne in svedočbe. Sedanji papež je baje temu proglašenju naklonjen.

(**Škof Strossmayer**) bo slavil dne 4. februarja devetdesetletnico svojega rojstva. Na Hrvatskem delajo velike priprave, da najslavneje praznujejo ta dogodek.

Slovenci in Slovenke!

Spomnite se družbe sv. Cirila in Metoda.

(Za novo cerkev) sv. Vincencija v Trstu je daroval N. N. po č. g. Andr. Furlanu 10 K. Bog plati!

(Slovenska Marijina družba) v Trstu ima uro češčenja dne 5. februarja, mesečni shod pa dne 12. februarja ob navadni uri.

(Občni zbor „Marijinega doma“) bo 16. februarja. Kaj več se bo javilo pravočasno.

(V družbo sv. Mchorja) se vpišite kaj kmalu. Čas hitro poteka, in 5. marca morajo biti vsi zapisniki v Celovcu.

(Smrt na delu.) Zidanje velike shrambe za vozove Rudolfa Exnerja v Rojanu je zahtevalo dne 17. t. m. človeško žrtev. Med delavci je bil 26-letni zidar Ivan Rebec iz Opčin št. 26. Rebec je delal na vrhu kolibe, pod strešnimi tramovi. Okolo 3. ure popoldne je pa nesrečni Rebec rabil žago. Ta se je nabajala na nasprotni strani. Da prej opravi, je hotel Rebec iti po žago na tramu od ene do drugi strani kolibe. A ko je revež prišel do sredine, je izgubil ravnotežje ter padel iz višočine 5 metrov na tla. Priletevsji njegovo truplo na tla je zamolklo zabobnelo, na kar so se delavci ozrli in zapazili nesrečnega mladeniča ležečega na tleh s popolnoma preklano lobanjo. Priskočili so takoj k njemu, a videli so takoj, da mu ne morejo pomoči. Obvestili so torej nemudoma redarstvenega nadzornika v red stražarnici v ulici del Belvedere, Rudolfa. Ta je pa telefoničnim potom obvestil zdravniško postajo in policijski komisarijat v ulici Luigi Ricci. Iz zdravniške postaje je kmalu nato prišel na mesto nesreče zdravnik, ki pa ni mogel opraviti nič drugega, nego potrditi smrt nesrečnega mladeniča.

(Nezgodna na delu) se je pripetila istega dne na Kontovelju. 40 letni voznik Andrej Tence, doma iz sv. Križa, je vozil s parom volov na Kontovelj voz s košem polnim gnoja. Nekje že blizo vasi sta pa vola nekoliko hitreje potegnili. O tem se je pa vozniku zaplela suknja ob kolo in revež je padel tako, da mu je šlo kolo preko leve noge ter mu je isto strlo. Prišli so mu na pomoč nekateri Kontoveljci, ki so ga s kolesljem privedli v bolnišnico.

(Usmilite se revežev!) Težaku Filipu Jakobu Kavčič je umrla žena pred 4 meseci po ze o dolgi in mučni bolezni. Ostavila mu je 3 otročiče 5, oziroma 6 in 8 let. Te sirote nimajo kaj oblačil in kje spati — leže kar tam na tleh. Starejši deklici je vrhu tega ena roka popolnoma ohromela, da je ne more ni ganiti in ne more nič pomagati očetu, ki si ne ve pomoči, ali naj čuva otroke, ali naj išče kakov krajcar zaslužka. Otroci bivajo v ulici Androna Riparata št. 4. pri tleh (pri sv. Jakobu).

Sličen žalosten slučaj je z udovo Marijo Hreščak. Mož jej je umrl pred par meseci, zapustivši jej tri otročiče enega 8 let, enega 3 in enega — štirih mesecev. Žena se seveda ne more ganiti od otročičev, a vrhu tega je še zelo bolehnata tako, da o kakem zaslužku ne more biti govora. Hreščak biva v Rojanu št. 7 nad župniščem.

V obeh slučajih je revščina velika. Kdor more, naj pomore trpečemu bratu.

Zima. Od vseh strani so prihajala nanihali teden poročila o silnem mrazu in velikih snežnih viharjih. V Ljubljani je kazal toplomer od 13 do 14 stopinj pod ničlo, minoli torek celo 15 stopinj, izven ljubljanskega mesta pa nad 19 stopinj pod ničlo.

Hud mraz so imeli tudi na Češkem in na Ogrskem. Našli so tu in tam zmrznjenih mnogo ljudi. Na nekaterih železnicah je bil promet zaustavljen vsled velikega snega.

V Karlovih varih na Češkem je zgrešil neki pismonoša v silnem snežnem metežu pot. Našli so gazmrznjenega.

Strašen mraz je bil ob ruski meji. Toplomer je kazal ondi 30 stopinj pod ničlo. Mnogo kmetov in mlekaric so našli zmrznjenih na cesti. Tudi solnčni Italiji ni prizanesla zima. Na več krajih je padlo mnogo snega.

V Trstu nismo imeli sicer prav hudega mraza, le burja je pihala skoro tako močno kakor prve dni po novem letu.

Gorica je imela večinoma 10 stopinj pod ničlo.

(Bolnikov) je bilo vsled tako neugodnega vremena mnogo ne le v Trstu ampak tudi drugod. Tako slabo zdravstveno stanje traja še vedno. Zdravniki so včasih prav v zadregi, komu bi prej ustregli. Posebno veliko jih je spravila v postelj influenza. V Mariboru in okolici je bila zelo huda. Tam je ležalo v minolem tednu 5000 ljudi radi te bolezni. Goriška bolnišnica usmiljenih bratov je tako napolnjena, da morajo odklanjati bolnike.

(Novo postajo) zgradijo na južni železnici na Verdu med Logatcom in Borovnico.

(Spremljevanje k „Ljudski pesmarici“) je ravnokar izšlo v veliki, a zelo praktično urejeni izdaji, tako da treba organistu samo pri eni edini pesmi med igranjem obračati list. Dobi se v prodajalni kat. tisk. društva v Ljubljani in v drugih knjigarnah, v Mariboru pri Maksu Isling. Cena obširnemu in močno vezanemu delu je le 4 K. Duhovniki in učitelji pa, ki naroče spremljevanje za revne šole, ga dobe za 3 20 K, s pošto 3.50 K, ako ga naroče pri č. g. dr. Greg. Pečjak, gimn. profesorju v Ljubljani.

(Trst, skoro glavno mesto draginje). Ker se

dan na dan čuje, kako narašča draginja v našem mestu, da so izginili zlati časi, ki se je lahko reklo, da se v Trstu po ceni živi, je pač umestno, ako podamo našim čitateljem nekaj tozadevnih podatkov.

Ako vzamemo ceno kateregakoli blaga, ki je za naše življenje potrebno, vidimo, da je bilo najdražje mesto Karlove vari, najcenejše pa Vršec. Kar stane na pr. v Vršču 66 kron oziroma stotink, stane v Karlovih varih 112 kron, v Budimpešti 106 K in na Dunaju in v Trstu pa 100 kron oziroma stotink. Torej je prišel Trst, kar se draginje tiče, na tretje mesto, v našem cesarstvu, in če pomislimo, da so Karlove vari le zato tako drage, ker so tam najbolj znamenite kopeli, kamor zahajajo kronane glave, je torej le še eno mesto dražje, nego Trst in to je madjarska stolica Budimpešta, Dunaj pa je na istem mestu kakor Trst!

Na Dunaju in v Trstu so živila enako draga. Za Dunajem pa sledijo mesta gledè draginje po tem-le redu:

Liberce 96, Brno, Praga in Solnograd 95, Ustje, Inomost 93, Gradec, Krakovo, Lvov, Olo-muc 92, Črnovice, Tešin Opava 90, Pilsen 86. Zagreb, Bolcan, Celovec, Ljubljana, Časlava, Temišvar, Zadar, Trident 80, Gorica, Dunajsko Novomesto, Segedin, Kološvar 78, Sibinj, Komeriž, Znojmo, Debrečín 75, Celje, Osjek, Vel. Varaždin 70 in zadnje, kakor že omenjeno, Veršec 66

Zanimiva je nadalje cena kruha v raznih letih, če jo primerjamo s sedanjo težo in ceno. Leta 1723. je stalo 8 kg. kruha toliko, kolikor lani 1 kg. Leta 1800 in pa l. 1850. je bila cena enaka, medtem ko je bilo l. 1875. cena kruha še enkrat večja nego leta 1850. Razmerje denarja pa je istodobno bilo tako, da se je leta 1723. za eno krono dobilo toliko blaga, kar se ga je lani dobilo za 8 kron, leta 1890. pa še za 7.9 K in leta 1850 za 33 krone.

Iz teh podatkov je dovolj razvidno, kako cene živil rastejo in vrednost (relativna) denarja pada. Ni čuda torej, če vse kriči po zvišanju plač in dohodkov, ker se z istim denarjem ne more več živeti, kakor pred 10 leti.

(Veliko podzemsko jamo) so našli baje v Slivjah pri Materiji. V jami, ki je pa veliko večja od Skocjanske, je tekoča voda.

Glasom poročil je jama nekaj izrednega tudi z ozirom na znanstveno stran. Raziskovalca, ki sta šla v jamo ob 6. uri zjutraj, sta se vrnila še le ob 9. uri zvečer iz nje. Obseg je baje nepopisen. Kakor čujemo, je naša tržaška podružnica „Slovenskega planinskega društva“ že ukrenila v tem oziru vse potrebno in je že v dogovoru z občino Slivje. Tudi druga planinska društva so menda že na delu.

(Iz Zdol na Spodnjem Štajerskem): Vsled hude zime, ki smo jo imeli prve dni novega leta, se je bilo resno bati za ozimno setev. Zemlja je zmrznila pol metra globoko. Snega imamo do kolen in mrzel veter piha, da je joj! — V naši fari na Kozjem je umrl 4. t. m. najstarejši župljan Luka Prešiček v starosti 96 let. Pokojnik je bil velik prijatelj molitve in zelo spoštovan. Dokler je še mogel, je šel vsaki dan k sv. maši, v zadnjem ča-u mu je branila bolezen. V praznik sv. treh kraljev po večernicah je spremljalo več sto ljudi njegove zemeljske ostanke na pokopališče svete Eme.

(Pešpolk šte. 17) se je odpeljal v torek iz Celovca na Ogrsko, kjer ga bodo rabili privolitvah.

(Neljuba pomota) se je vrnila na tretjo stran zadnje številke našega lista. Ob koncu iste strani bi morali odpasti besedi „Konec prikladnjic“.

(Prebivalstvo Trsta dne 31. decembra 1904) Mestni statistični urad ceni prebivalstvo Trsta dne 31. decembra 1904 na 191.403 duš.

Dne 31. decembra 1900 je bilo naštetih v Trstu in okolici 178.127 prebivalcev, v štirih letih je torej prebivalstvo narastlo za 13.276 duš.

(Prodaja tobaka v Avstriji.) — Kakor naznanja finančno ministrstvo se je leta 1903. prodalo v Avstriji za 221.700.000 kron tobaka, smodk in svaščič, za 5.190.000 kron več kakor leta 1902. Kadenje je napredovalo zlasti v Galiciji in na Kranjskem. Koliko lepili milijonov spuhti na leto brez potrebe v zrak.

Drobtine.

Resnična — o šoli. „Nisem strokovnjak o šoli (šolnik) to pa vendar vem“ je rekel znameniti angleški general, vojvoda Wellington, zbranim učiteljem — „ako ne osolite in ne zabelite vašega šolskega pouka z vero — bodele vzgojili svetu le množico spretnih hudičev.“

Najnovejši ameriški topovi prekašajo vse dosedanje. Vsak tehta 3900 funtov, ima 3 palce kalibra, krogla tehta 15 funtov in leti 8 km. daleč.

Govoreča razglednica. Najnovejše na polju razglednic so gramofonske plošče, na katere lahko odpošiljatelj zareže z gramofonskim pisalom vse, kar hoče prejemniku povedati. V ta namen so sestavili posebne vsprejemne stroje, ki so postavljeni v vsakem večjem lokalu, kjer potem delujejo same. V te stroje se potisne plošča, nakar začne odpošiljatelj govoriti. Ko pride plošča zopet ven, jo je prilepiti na nalašč za to prirejene razglednice, ki se odpošljejo potem kot tiskovina. Prejemnik vtakne ploščo v mal gramofon ter ga pusti, da se začne vrteti; potem prične razglednica govoriti, prejemnik pa napenjati ušesa, da mu ne uide ničesar. Plošča je zelo trpežna ter ji ne škoduje niti poštni pečat, niti kaj drugega. Tudi se lahko zvije, ne da bi se pokvarila pisava. Dotično zmes se pripravlja iz mlekarških odpadkov. Iznajditelj je urednik, ki je že stopil v zvezo z neko tvrdko, da razširi svojo iznajdbo po svetu. Sedaj delajo še male gramofone, ki jih bodo prodajali za malo ceno, tako da bo stalo nabavenje najmodernejšega dopisovalnega sredstva komaj 10 kron.

Pse za policijsko službo prično rabiti tudi v Avstriji. Prve poskuse napravljajo v Toplicah na Češkem.

Priporočljiv miglej. „Ne kaži se toliko, da imaš svoje otroke rad, nego pripoveduj jim, kako srčno si ljubil ti svoje stariše“.

„Držite mi čepico.“ Kardinal Kopp je prišel nekaj v gorato šlesko vasico ravno, ko je končala v vasi šola. Ustavi malega dečka in ga vpraša: „Ali znaš kaj moliti, mali —?“ Nato odgovori čvrsti deček: „Držite mi čepico“ — sklene pobožno ročici ter začne lepo moliti med tem, ko mu je cerkveni knez držal čepico. Lep vzgled — škčanski stariši!

Zakaj zmerno živim? Zato — ker, ako zmerno živim je moja glava bistrejša, moje zdravje boljše, moje srce mirnejše in moja denarnica težja.

Papež, upnik italijansk. kraljstva. „Civiltà cattolica“ je priobčila članek o dotaciji, katero je italijanska vlada sporočila s takozanim garancijskim zakonom 13. maja 1871 za cerkvene potrebščine apostolske stolice. V zadnjem času so trdili razni listi, da je postala ta dotacija brezpomembna, ker so papeži skozi 30 let odklanjali to dotacijo. Zakonito je določeno, da ugasnejo postavke v državnih knjigi za dolgove, ako nihče ne zahteva dotičnega denarja, v dobi tridesetih let. Leta 1871. je italijanska zbornica nakazala za apostolsko stolico letne 3.225.000 frankov. Ta svota je bila določena v oni višini, katera je bila v nekdanji papeževi državi določena za vzdrževanje Vatikana in pa vatikanskih uradnikov. Res je sicer, da nista Pij IX. in Leon XIII. nikdar dobila od te svote najmanjšega vinarja. A „Civiltà cattolica“ dokazuje, da ni ugasnila pravica papežev zahtevati l. 1871. določene dotacije, kakor ugasne ta pravica pri drugih javnih dolgeb. Dotacija je bila določena s samostojnim zakonom, katerega je potrdil kralj. To dokazujejo razne listine in pa razsodbe najvišjih italijanskih sodnij. Če bi papež zahteval danes ali jutri, naj mu država izplača dotacijo, bi morala izplačati 109 milijonov frankov. Ta svota, obrestovana s 5% bi dajala letno rento 5.482.500 frankov, h kateri svoti bi se morala še prišteti letna dotacija 3.225.000 frankov. Dejstvo je, da je Italija dolžna apostolski stolici nad sto milijonov frankov.

Naše slike.

Zmrzli šolarček nas spominja hudega mraza, ki nam ga je prinesla letošnja zima tudi nam v Trst. Kdor je le mogel se je skušal dobro zaviti, da ga ne prepiba mrzla burja. Sicer pa ni povsem zdravo oblačiti se pretežko. Obleka bodi vendar toliko lahka, da se v njej prosto gibljemo, ne da bi se potili. Sicer je nevarnost, da se preh'adimo ali pa, da nam škoduje vlaga na životu.

Kam pa je šla v skrivalnici gospodinja, da ne opazi, kako hoče njena kuharica brez njenega znanja obdariti svojega ljubimca z lepo, veliko mulco? Le poiščite jo brž, če ne bo šla mulca.

Za kratek čas.

(H. M.)

Kralj in vojak. Pri ogledovanju čet na Nemškem je prišel pruski kralj Friderik II. nekega večera v taborišče tam nastavljenih čet. Že pri vходу v taborišče je opazil prav mladega vojaka na straži. Kralj se mu približa in ga vpraša: „Koliko let

služiš že ti?“ — „Trinajst let,“ odgovori možko mladi korenjak — „Koliko let pa imaš?“ — „Devetnajst,“ se odreže mladenič. — „Kako pa je mogoče, da s užiš že trinajst let?“ — „No, to je čisto lahko“ odgovori vojak, „pet let sem služil kot gosji, šest let kot kravji pastir in pred dvema letoma sem prišel sem služiti med ljudi.“ — Kralju je ugajala ta priprostost in ko vidi, da moli fantu iz žepa velika pipa, ga vpraša: „Zakaj pa ne kadíš?“ — „Jaz bi že kadil, pa naš gospod stotnik je to strogo zapovedal.“ — „Če ti drago, le nabasaj s. eno pipo.“ — „Tega ne smem.“ — „Le daj, na mojo odgovornost.“ — Vojak je zmajeval dvomljivo z glavo. — „Kaj ne veš, kdo sem jaz?“ — „Kaj ne bi vedel, naš kralj si“ — „Torej, le daj, jaz ti dovolim.“ — „Je že prav, pa naš stotnik vendar ne dovoli.“ Kralja je veselil pogovor in zato je zahteval, da fant nabaše pipo. Konečno ga je vendar vbogal. — „Kaj ne, tako ena pipa gre prav v slast?“ mu reče kralj in nadaljuje svojo pot do bližnje taborske straže. Tam se približa častniku, ki je nadzoroval stražo in mu reče: „Tam pri vходу v tabor sem videl vojaka s pipo v u-tih. Fant naj pride precej sem!“ — Komaj pripeljejo vojaka pred stražo, že se zaderé častnik nad njim: „Kako se moreš predrzniti na straži kaditi; saj so ti...“ Pri teh besedah se približa vojak kralju, ga potrka krepko po rami in reče: „No, vidiš, da sem imel jaz prav? Sedaj pa dobiva oba vsak svojo porcijo!“

Otrok časa. Tonček (katerega je o'be pravkar dobro namazal s šibo): „To ni pač nobena umetnost, da tako velik oče natolče tako malega otroka.“

Naravno. „Vi imate zelo temno preteklost za seboj.“ — „Ni res, gospod, saj sem bil 15 let prižigalec svetilk.“

Pri mizi. **Mati:** „Milica, kaj ti moram pri vsakem obedu vkazati, da moraš rabiti svoj prtič?!“ — **Milica:** „Saj ga rabim mama, ali ne vidiš, da sem privezala z njim psa za mizino nogo!“

V čakalni sobi. Zdravnik (bolniku, kateri je zaspal): „No, kje vam kaj manjka, dragi prijatelj?“ — Bolnik (si mane oči): „Jaz... ne morem nič spati.“

Jedno ali drugo. Krojač (jezno): „Torej, gospod, za zadnji krat: ali hočete plačati račun, da ali ne?“ Dolžnik: No, potem pa rajši ne.“

Uganke.

Rešitev ugank priobčenih v zadnji številki: 1) 29 februarja, 2) solnce, 3) nobenega.

Pravilno so jih rešili: Razlag Paul na Greti, Česnik Miroslav in Vouk Anton, dijaka v Trstu; Skočir Fani v Proseku, Čermelj Frančišek v Vrtovinu, Rogel Angela v Trstu, Pustišek Mihael v Zdolah, Gorjup Rudolf na Viču, Makarovič Jožef na sveti Gori, Hušo Mihael v Gorici, Vodopivec Anton Alfred v G., Vršič Marija v sv. Jurju ob

Ščavnici, Izanc Jožef v Rojanu, Pečnik Ljudmila na Greti, Ukmar Simon v Sezani, Plazel Jožef v Skalah, Erman Stefan v Ljubljani, Debevc Francišek na Kožljeku, Brgant Ljudevit v sv. Lenartu nad Skofjo Loko, Milica Kapelan v Gorici, Martelanc Rozalija v Lonjerju.

Izmed teh rešilcev je prejel obljubljeni darilo Vouk Anton, dijak v Trstu.

Nove uganke.

1) V spodnje predalčke napiši v vsako vrsto številke od 1 do 9 v takem redu, da dobiš pri soštevanju na vse strani, vodoravno in navpično svoto 45.

												45
												45
												45
												45
												45
												45
												45
												45
												45
												45
												45
												45

45 45 45 45 45 45 45 45 45 45

(Gorjup Ivan.)

- 2) Tri črke značijo svetnika,
Dodaj še črko, če te mik,
Dobil telesa bodeš del;
Še jedno črko kdor doda,
Obleke del sedaj ima.

(Števo E.)

Darilce za jednega pravih rešilcev obeh ugank: pisarniške potrebščine v vrednosti dveh kron.

Listnica uredništva.

H. M. Le preskrbite nam še kaj smeha. S poslanim smo prav zadovoljni. Veseli nas, da ste slovenski akademiki z nami. Živili! — P. M. na Zd. Smo morali nekoliko skrajšati. Prosimo, de popižete papir le na eni strani.

P. n. gospod.

V zadnjem času se je več izseljencev iz slovenskih oziroma hrvatskih krajev tržaške škofije obrnilo na pedružnico sv. Rafaela v Trstu za svet in za razne tiskovine kakor so n. pr. priporočilni listki, kažipot itd.

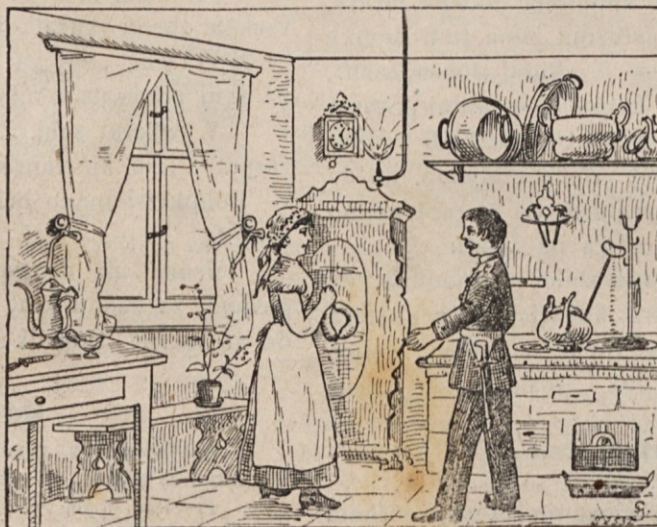
Kakor kaže, se bode, žal, število izseljencev zmiraj bolj množilo in sorazmerno bodo rastli delo in stroški podružnice sv. Rafaela za varstvo izseljencev v Trstu. Če pa še naš državni zbor sklene tak zakon za izseljence, da bodo morali vsi avstrijski izseljenci skozi Trst v Ameriko, potem bode imela tržaška podružnica poleg obilnega dela tudi veliko stroškov.

Ker pa družba sv. Rafaela po svojih pravilih mora delati brezplačno t. j. ne sme za svoje usluge zahtevati in vzeti niti vinarja od izseljencev, zato mora iskati drugod dohodkov v pokritje stroškov.

Dosedaj ima tržaška podružnica (z darom mil. g. dr. Nagla) 61 kron dohodkov, ki pa bodo kmalu pošli.

Priporočamo vsem rodoljubom, da se spomnijo tega prekarnostnega podjetja in pošljejo svoje podpore na sedanega zaupnika Rafaelove družbe.

Andrej Furlan, kaplan
in zaupnik podružnice sv. Rafaela pri
novem sv. Antonu v Trstu.

Kje je gospodinja?